

Tytuł: **Polityka finansowa w dobie kryzysu integracji europejskiej**
Autorzy: Jan L. Bednarczyk, Wiesława Przybylska-Kapuścińska (red.)
Wydawnictwo: CeDeWu.pl
Rok wydania: **2012**

Opis:

Specyfika kryzysu, który rozpoczął się w 2007 roku polega m.in. na tym, że wykazuje on tendencję do przechodzenia w stan permanentny (długookresowy), zagrażając ciągle znaczną destabilizacją zarówno tzw. sfery nominalnej, jak i realnej gospodarki. Stąd podejmowane od kilku lat, zarówno na szczeblu poszczególnych państw, jak i na szczeblu międzynarodowym, usilne starania aby stworzyć takie ramy instytucjonalne w gospodarce, aby mogła ona skutecznie oprzeć się kolejnym "odsłonom" kryzysu.

Tymczasem sytuacja gospodarki europejskiej w pełni uzasadnia obawy wyrażane przez część teoretyków oraz praktyków gospodarczych, że druga dekada nowego stulecia może być dla Europy "straconą dekadą"; przy czym upatruje się tu analogii do dwóch "straconych dekad", jakie dotknęły gospodarkę japońską. Jeśli kraje Unii Europejskiej nie będą w stanie wspólnie stawić czoła stagnacji wzrostu i niepewnym perspektywom gospodarczym, należy liczyć się z dalszym narastaniem konfliktów i sprzeczności interesów w obrębie tej grupy państw, które mogą być realnym zagrożeniem dla dalszych postępów integracji europejskiej.

W sytuacji kryzysowej, w jakiej znajduje się obecnie gospodarka Unii Europejskiej, a także jej instytucje, analizy wymaga całokształt środków jakie podejmowane są zarówno na szczeblu unijnym, jak i na szczeblach krajowych, aby tę sytuację zmienić. Szczególnie istotna wydaje się być ocena adekwatności zastosowanych środków z zakresu polityki pieniężnej oraz fiskalnej, które w podstawowej mierze kształtują otoczenie dla rozwoju gospodarczego w państwach członkowskich Unii. Tej też tematyce poświęcone jest niniejsze opracowanie.

Kierowana do rąk Czytelników publikacja, przygotowana przy udziale przedstawicieli czołowych krajowych ośrodków naukowych, może okazać się ciekawą lekturą dla wszystkich zainteresowanych studiowaniem aktualnych, trudnych problemów integracji europejskiej. Nie pretenduje ona do całościowego i ostatecznego wyjaśnienia diskutowanych kwestii. Jej głównym celem jest inspirowanie i zachęcanie do dalszych badań.

Spis treści:

Słowo wstępne Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika 11

Wprowadzenie 13

Część I

Anatomia kryzysu w strefie euro

1. Rosnące nierównowagi i dezintegracja strefy euro - Tomasz Gruszecki 17

1.1. Euro jako produkt sztucznie przyspieszonej integracji	17
1.2. U podstaw pomysłu wspólnej waluty leżały od początku przede wszystkim racje i interesy polityczne	18
1.3. Projekt euro w składzie obecnym spełnia wszystkie warunki znane teorii ekonomii do utworzenia wspólnej strefy monetarnej - a więc broni się na gruncie argumentacji ekonomicznej	21
1.4. Euro jest pierwszą unią powstałą wyłącznie na bazie pieniądza papierowego - w założeniu - bez wspólnej bazy fiskalnej i polityki fiskalnej	23
1.5. W gospodarkach o różnej konkurencyjności, pozbawionych automatyzmu dostosowań kursowych nierównowagi będą narastać	24
1.6. Czy euro okazało się współczesną złotą walutą?	25
1.7. Błędy w konstrukcji banku centralnego - EBC	26
1.8. Wyjście ze strefy euro choćby jednego kraju będzie porażką wspólnej waluty	27
1.9. Przyszłe scenariusze modelowe składu euro	28
Bibliografia	30
2. Czy strefa euro obroni się przed kryzysem finansowym? - Paweł Bożyk	33
2.1. Korzenie światowego kryzysu finansowego	33
2.2. Zapotrzebowanie na nową rolę finansów	34
2.3. Nowa ideologia ekonomiczna	35
2.4. Przejawy kryzysu finansowego	36
2.5. "Otwieranie" się Unii Europejskiej na kryzys finansowy	37
2.6. Jak działa kapitał spekulacyjny (także na terenie Unii Europejskiej)?	38
2.7. Proponowane drogi obrony Unii Europejskiej przed kryzysem finansowym	39
2.8. Obronić przed kryzysem całą Unię czy tylko strefę euro?	41
2.9. Co dalej?	42
2.10. Kryzys finansowy a Polska	43
Bibliografia	44

3. Kryzys fiskalny w krajach Unii Europejskiej - przyczyna czy skutek kryzysu gospodarczego? - Tomasz Grabia 45

3.1. Fiskalne kryteria konwergencji z Maastricht 45

3.2. Kształtowanie się deficytu budżetowego w krajach UE-27 w latach 1998-2010 47

3.3. Kształtowanie się długu publicznego w krajach UE-27 w latach 1998-2010 48

3.4. Zależności między deficytem budżetowym a wzrostem gospodarczym - analiza teoretyczna 50

3.5. Zależności między saldem budżetu a wzrostem gospodarczym - wyniki wstępnych badań 57

Bibliografia 60

4. Proces integracji rynków kapitałowych w Unii Europejskiej w dobie kryzysu finansowego - Tomasz Kowalak 63

4.1. Koncepcja integracji rynków kapitałowych w Unii Europejskiej 63

4.2. Istota kryzysu finansowego 67

4.3. Wpływ kryzysu finansowego na proces integracji rynków kapitałowych 69

4.4. Najważniejsze inicjatywy wprowadzane w związku z kryzysem finansowym 74

Bibliografia 77

5. Kryzysy finansowe - cechy wspólne - Paweł Alberciak 81

5.1. Specyfika i ewolucja rynków finansowych 81

5.2. Dwie gospodarki - trzy kryzysy 83

5.3. Kryzysy finansowe - zadłużenia 86

Bibliografia 90

Część II

Metody i narzędzia przewycięzania kryzysu

6. Znaczenie dwuwalutowości w systemie światowym i rola w nim Unii Gospodarczej i Walutowej - Katarzyna Żukrowska 93

6.1. Definicja dwuwalutowości światowego systemu finansowego 94

6.2. Skutki wewnętrzne dwuwalutowości 98

6.2.1. Wpływ na gospodarkę USA i państw posługujących się dolarem na swoich rynkach	98
6.2.2. Wpływ na gospodarkę UGiW i państw posługujących się euro na swoich rynkach	98
6.3. Skutki zewnętrzne dwuwalutowości	100
6.3.1. Struktura rezerw walutowych w świecie	101
6.3.2. Tendencje dotyczące kursu obu walut	103
6.3.3. Protekcja czy otwarcie rynków?	104
6.3.4. Zmiany strukturalne gospodarek	104
6.3.5. Zmiany w polityce gospodarczej	106
6.3.6. Kryzys i przyspieszenie procesów przemian	107
6.3.7. Kształtowanie się terms of trade w handlu światowym w efekcie zmian kursów	108
6.4. Scenariusze dla obu walut w przyszłości międzynarodowego systemu finansowego	110
6.4.1. Utrzymanie dwuwalutowości	110
6.4.1.1. Jako rozwiązanie przejściowe	111
6.4.1.2. Jako rozwiązanie docelowe	111
6.4.2. Regionalizm walutowy	112
6.4.3. Jednowalutowość	112
Bibliografia	113
7. Kryzys finansowy w państwach strefy euro: zarządzanie i koncepcje przewyciężenia	- Lidia Mesjasz 117
7.1. Natura kryzysu strefy euro	117
7.1.1. Kryzys bankowy	118
7.1.2. Kryzys bankowy a kryzys zadłużenia publicznego	120
7.1.3. Kryzys instytucji UE	121

7.2. Zarządzanie kryzysem w latach 2007-2012	123
7.3. Warunki skutecznego rozwiązania kryzysu strefy euro	126
7.3.1. Federalizm fiskalny	126
7.3.2. Federalizm bankowy	130
7.3.3. Reforma instytucji UE	131
7.4. Instrumenty usprawniające zarządzanie kryzysem w krótkim i średnim okresie	131

Bibliografia 135

8. Bezpieczeństwo europejskiego systemu finansowego - jego zdewaluowanie i rozwiązania pokryzysowe - Jacek Pera 137

8.1. Dotychczasowa architektura systemu finansowego w Europie - identyfikacja problemu 138

8.2. Propozycje rozwiązań dla nowej architektury systemu finansowego w Europie 141

Bibliografia 151

9. Europejski Mechanizm Stabilności jako planowany element infrastruktury instytucjonalnej UGiW - Urszula Kosterna 155

9.1. Instrument średnioterminowego wsparcia finansowego bilansów płatniczych państw członkowskich 155

9.2. Pomoc finansowa dla Grecji 157

9.3. Tymczasowy europejski mechanizm stabilizacji finansowej 159

9.4. Europejski Mechanizm Stabilności 158

Bibliografia 161

Część III

Perspektywa członkostwa w strefie euro i rozwiązania instytucjonalne

10. Stabilność cen. Problematyka członkostwa państw Grupy Wyszehradzkiej w strefie euro - Wiesława Przybylska-Kapuścińska 169

10.1. Pojęcie stabilności cen w strefie euro i państwach Grupy Wyszehradzkiej 170

10.2. Stabilność cen w państwach Grupy Wyszehradzkiej 173

10.3. Stabilność cen w strefie euro 181

10.4. Członkostwo państw Grupy Wyszehradzkiej w strefie euro a stabilność cen 185

Bibliografia 189

11. Inflacja neutralna a koszty przystąpienia i pozostawania w strefie euro - Jan L. Bednarczyk 191

11.1. Cel inflacyjny jako podstawowe ograniczenie aktywnej polityki gospodarczej 193

11.2. Koszty polityki dezinflacyjnej i "pułapka niskiej inflacji" 196

Bibliografia 200

12. Efekt wypierania inwestycji prywatnych w krajach członkowskich Unii Europejskiej - Piotr Misztal 203

12.1. Wydatki rządowe a wydatki prywatne w świetle teorii ekonomii 204

12.2. Wydatki budżetowe a wydatki prywatne w świetle wyników wybranych analiz empirycznych 208

12.3. Związek między wydatkami publicznymi i prywatnymi w UE w ujęciu modelowym 209

Bibliografia 218

13. Polityka wynagradzania kadry menedżerskiej jako czynnik budowy zaufania w sektorze bankowym na przykładzie banków publicznych w Polsce - Piotr Urbanek, Agata Wieczorek 221

13.1. Polityka wynagradzania menedżerów jako narzędzie nadzoru korporacyjnego 222

13.2. Przegląd międzynarodowych uregulowań prawnych dotyczących wynagradzania menedżerów w sektorze bankowym 224

13.3. Wynagradzanie menedżerów w bankach w świetle polskich regulacji środowiskowych i prawnych 226

13.4. Polityka wynagradzania w polskich bankach publicznych - analiza empiryczna 231

Bibliografia 238

14. Zintegrowany nadzór finansowy w kontekście światowego kryzysu - Michał Grzybowski 241

- 14.1. Geneza integracji nadzoru finansowego 242**
- 14.2. Architektura i główne założenia zintegrowanego nadzoru finansowego 247**
- 14.3. Sprawność zintegrowanego nadzoru finansowego w kontekście kryzysu 252**

Bibliografia 258

Część IV

Fiskalne uwarunkowania integracji

15. Stabilizacyjna funkcja polityki fiskalnej w teorii realnego cyklu koniunkturalnego i praktyce krajów Unii Europejskiej - Katarzyna Kalinowska 263

15.1. Teoria realnego cyklu koniunkturalnego 263

15.2. Polityka stabilizacyjna w teorii realnego cyklu koniunkturalnego i w badaniach empirycznych 269

15.3. Cel, zakres, metoda badania 271

Bibliografia 275

16. Wpływ kryzysu gospodarczego na stan finansów publicznych i politykę fiskalną państw Unii Europejskiej - Joanna Działo 277

16.1. Wpływ kryzysu finansowego na stan finansów publicznych i politykę fiskalną państw Unii Europejskiej 278

16.2. Proces zaostrzania zasad dyscypliny budżetowej w państwach Unii Europejskiej 282

16.2.1. Wzmocnienie koordynacji polityki fiskalnej w UE w 2010 r. 282

16.2.2. Dalsze działania konsolidacyjne prowadzone w UE w roku 2011 285

16.2.3. Pakt fiskalny 287

16.3. Koordynacja polityki fiskalnej i pieniężnej w UE w dobie kryzysu gospodarczego 288

Bibliografia 292

17. Proces konwergencji fiskalnej Polski z Unią Europejską - Magdalena Prucnal 295

17.1. Konwergencja gospodarcza w Unii Europejskiej - podstawy prawne

i teoretyczne tworzenia jednolitej polityki gospodarczej 295

17.2. Koordynacja polityk gospodarczych krajów członkowskich w ramach Unii Europejskiej 298

17.3. Dostosowywanie polityki fiskalnej Polski do standardów obowiązujących w Unii Europejskiej 301

Bibliografia 320

18. Granice harmonizacji instrumentów finansów publicznych - Krystyna Piotrowska-Marczak 323

18.1. Globalizacja jako czynnik sprawczy dążenia do integracji systemów finansów publicznych 323

18.2. Zakres harmonizacji instrumentów finansów publicznych 326

18.3. Ocena dążenia do harmonizacji instrumentów podatkowych w Unii Europejskiej 331

Bibliografia 332

19. Relacje prawa budżetowego i podatkowego Unii Europejskiej - Jan Głuchowski 333

19.1. Budżetowe regulacje prawne Unii Europejskiej 334

19.2. Podatkowe regulacje prawne Unii Europejskiej 336